

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ประสิทธิผลของโปรแกรมการให้ความรู้เพื่อการจัดการตนเองสำหรับผู้ป่วยคลินิกโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรงพยาบาลร็องควาง จังหวัดแพร่

ชื่อผู้เขียน

นางสาวพัชราภรณ์ บุญสูง

ปริญญา

เกศาสตรมหาบัณฑิต (เกสัษกรรมคลินิก)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อ.ดร.อรุณรัตน์ ลักษณศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อ.ดร.พัศตรีวิภา สุวรรณพรหม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมการให้ความรู้เพื่อการจัดการตนเองสำหรับผู้ป่วยคลินิกโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรงพยาบาลร็องควาง จังหวัดแพร่ รูปแบบการศึกษากเป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง โดยทำการศึกษาในระหว่างเดือนตุลาคม 2553 ถึง เดือนกันยายน 2554 โปรแกรมการให้ความรู้เพื่อการจัดการตนเองประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับพยาธิสภาพของโรค การรักษา การใช้ยา เทคนิคการใช้ยาสูดพ่น การดูแลตนเองเมื่อเกิดอาการหอบเหนื่อยหรืออาการกำเริบ การฟื้นฟูสมรรถภาพปอด โภชนาการ การพักผ่อนและการผ่อนคลาย โดยโปรแกรมจัดให้มีการแจกสมุดคู่มือและมีการทบทวนความรู้ กระตุ้นการฝึกทักษะต่างๆ โดยทีมสหสาขาวิชาชีพ ทุกครั้งที่ผู้ป่วยมารับการรักษาที่คลินิกโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

จากการติดตามผลของโปรแกรมเป็นระยะเวลา 1 ปี พบว่าผู้ป่วยมีจำนวนครั้งที่เข้ารับบริการในโรงพยาบาลด้วยอาการกำเริบลดลงร้อยละ 32.73 (p-value =0.043) อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกเป็นจำนวนครั้งที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาใน โรงพยาบาลด้วยอาการกำเริบและจำนวนครั้ง

ที่เข้ารับการรักษาที่ห้องฉุกเฉินด้วยอาการกำเริบพบว่าลดลงร้อยละ 29.58 และร้อยละ 38.46 (p -value= 0.094 และ p -value=0.292 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาในด้านความรู้และทักษะของผู้ป่วย พบว่าหลังการเข้าร่วมโปรแกรมผู้ป่วย มีค่ามัธยฐานของคะแนนความรู้เพื่อการจัดการตนเองเพิ่มขึ้นจาก 9.00 เป็น 14.50 คะแนน (p -value < 0.001) และค่ามัธยฐานของคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านยาเพิ่มขึ้นจาก 19.00 เป็น 20.00 คะแนน (p -value < 0.001) รวมถึงสัดส่วนของผู้ป่วยที่มีเทคนิคในการใช้ยาสุดพ่นถูกต้องมีจำนวนเพิ่มขึ้น (p -value < 0.006) นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนผู้ป่วยที่เกิดปัญหาเกี่ยวกับยาลดลงจาก 49 เหลือ 14 คน (p -value < 0.001) และจำนวนปัญหาเกี่ยวกับยาลดลงจาก 88 เหลือ 20 ปัญหา (p -value < 0.001) จากการประเมินปัญหาที่เกี่ยวกับยาและการแก้ไข/ป้องกันปัญหาโดยเภสัชกร

โปรแกรมการให้ความรู้เพื่อการจัดการตนเองและการทบทวนความรู้ กระตุ้นการฝึกทักษะต่างๆอย่างต่อเนื่องโดยทีมสหสาขาวิชาชีพ ช่วยให้ผู้ป่วยมีความรู้เพื่อการจัดการตนเอง มีพฤติกรรมดูแลตนเองด้านยารวมทั้งมีความถูกต้องในการใช้ยาสุดพ่นเพิ่มขึ้น รวมถึงช่วยลดความเสี่ยงและหรือปัญหาที่เกี่ยวกับยา และลดจำนวนครั้งในการมารับบริการในโรงพยาบาลด้วยอาการกำเริบ

Thesis Title	Effectiveness of Self-management Educational Program for Chronic Obstructive Pulmonary Disease Patients at Rongkwang Hospital, Phrae Province	
Author	Miss Patcharaporn Boonsung	
Degree	Master of Pharmacy (Clinical Pharmacy)	
Thesis Advisory Committee	Dr. Aroonrut Lucksiri	Advisor
	Dr. Puckwipa Suwannaprom	Co-advisor

ABSTRACT

This study aimed to evaluate the effectiveness of the self-management educational program for chronic obstructive pulmonary disease patients at Rongkwang hospital, Phrae province. The study design was a quasi-experimental research with one group pre-post test conducting during October 2010 to September 2011. The self-management program included knowledge in COPD pathophysiology, treatment and medication use, inhaled bronchodilator technique, self-management for dyspnea or exacerbation, pulmonary rehabilitation, nutrition and relaxation. The program was reinforced by a summary booklet and knowledge and skill reviewing by the multidisciplinary team at every COPD clinic visits.

Over a one year follow-up period, the results showed the overall health care utilizations for acute exacerbation were significantly reduced by 32.73% (p -value =0.043). However, when considering separately, hospital admissions for acute exacerbation were reduced by 29.58% and emergency department visits for acute exacerbation were reduced by 38.46 %. The changes were not statistically significant differences (p -value=0.29 and 0.09, respectively).

When considering the patients knowledge and skill after participating in the program, the results revealed the increasing in the median scores of knowledge for COPD self-management from 9.00 to 14.50 (p-value <0.001) and medication adherence from 19.00 to 20.00 (p-value <0.001) as well as the proportion of patients with correct inhaled bronchodilator technique (p-value <0.006). Furthermore, the number of patients with drug-related problems (DRPs) and the number of DRPs were significantly decreased from 49 to 14 patients and from 88 to 20 problems, respectively (p-value <0.001), as results of drug-related problems screening/evaluation and solving by a pharmacist.

Self-management educational program for chronic obstructive pulmonary disease patients and the reinforcement of knowledge and skill by the multidisciplinary team significantly improved the patients' knowledge of COPD self-management, medications adherence and correctness of inhaled bronchodilator technique as well as reduced the actual or potential drug-related problems and health care utilizations for acute exacerbation.